

ontgr, Delleboersterheide-ontgr en omgeving. Alle onderzoeksgebieden (behalve Aekingerbroek en Hullenzand-omgeving) lijken een te hoog vochtgetal te hebben. Alle onderzoeksgebieden hebben een gunstig stikstofgetal

- **Bruine vuurvliinder**: voor bovengenoemde waarden is er voldoende habitatkwaliteit in alle gebieden.

- **Heivliinder**: er is onvoldoende kale bodem op Aekingerbroek, Bakkefean-ontgr, Delleboersterheide-ontgr en omgeving. Alle onderzoeksgebieden lijken een te hoog vochtgetal te hebben. Alle onderzoeksgebieden hebben een gunstig stikstofgetal.

- **Hooibeestje**: op Bakkefean-ontgr, Delleboersterheide-ontgr en omgeving lijken de vochtgetallen te hoog te zijn. Alle onderzoeksgebieden hebben een gunstig stikstofgetal

- **Groot dikkopje**: voor bovengenoemde waarden is er voldoende habitatkwaliteit in alle gebieden.

8. Rondvraag

Geen bijzonderheden.

9. Sluiting

Voorzitter Siep Sinnema bedankt alle aanwezigen voor hun komst en de sprekers voor hun bijdrage. Tot slot bedankt hij namens de Vlinderwerkgroep Friesland de Fûgelhelling voor de gastvrijheid tijdens de ledenbijeenkomsten. Hij biedt daarvoor aan Hilco Meijer het boek Dagvlinders in Fryslân aan.

Verslag excursie Fochtelooërveen Auke Hunneman

Zaterdag 15 mei was de eerste in een reeks van fraaie voorjaarsdagen en de excursie naar het Fochtelooërveen kon zich dan ook in een warme belangstelling verheugen. Maar liefst 13 aanwezigen hadden de moeite genomen om naar Fochteloo te komen en genoten van een aangenaam voorjaarszonnetje na een periode met typisch 'Ijsheiligen-weer': een koude of frisse noord- tot noordwestelijke stroming had de hele week voor tamelijk grijs weer gezorgd.

Naast overwinteraars als citroenvliender (*Gonepteryx rhamni*) en dagpauwoog (*Inachis io*) zagen we na aankomst direct al échte voorjaarsvlinders als groentje (*Callophrys rubi*), landkaartje (*Araschnia levana*) en boomblauwtje (*Celastrina argiolus*). Dit zijn soorten die als pop overwinteren en waarvan de vrouwtjes al vrijwel meteen nadat ze uit de pop zijn gekropen beginnen met de ei-afzet. Op deze wijze zijn zij (als populatie) in staat een wisselvallig voorjaar, als er nog maar weinig nectar tot hun beschikking is, te overleven. Ook het bont zandogje (*Pararge aegeria*) liet zich al zien. Het bont zandogje heeft een wel heel opvallende strategie om zich te beschermen tegen ongunstige weersomstandigheden en een geringe



voedselbeschikbaarheid. Het bont zandoogje kent namelijk een spreiding in de groeisnelheid van de rupsen waardoor een deel als halfvolwassen rups en een deel als pop overwintert.

Wat nachtvlinders betreft zagen we 's middags 'dagactieve' soorten als nachtpauwoog (*Saturnia pavonia*), roodbont heide-uiltje (*Anarta myrtilli*) en een mi-vlinder (*Callistege mi*). Andere soorten laten zich gemakkelijker als rups waarnemen, zoals heideringelrups (*Malacosoma castrensis*) en

Callistege mi

eikenblad (*Gastropacha quercifolia*). Hoewel beide soorten jaarlijks in het Fochteloërveen worden aangetroffen, mogen ze in dit verslag niet onvermeld blijven. Het eikenblad is landelijk gezien nog maar op enkele plaatsen aan te treffen, naast het Fochteloërveen bevindt zich ook in De Peel een iets grotere populatie. De heideringelrups heeft het zwaartepunt van haar verspreidingsgebied in (grotere) heidegebieden en is als zodanig vooral op de Veluwe, in Drenthe en in de duinen te vinden.

's Nachts waren er opklaringen en koelde het af tot ongeveer 8 graden. Dit leidde ertoe dat de vangst, ondanks de zes (!) generatoren en bijbehorende lampen, ietwat tegenviel. Abel had overigens nog de meeste pech: zijn nieuwe generator liet het afweten en zorgde ervoor dat hij zonder in actie te komen huiswaarts keerde. Vermeldenswaard zijn de waarnemingen van de veenweide-uil (*Acronicta menyanthidis*) en de lindepijlstaart (*Mimas tiliae*).

Overigens werd later, om precies te zijn 25 juni, opnieuw een nachtvlinderexcursie in het Fochteloërveen georganiseerd. Deze excursie, ditmaal georganiseerd door Vereniging Natuurmonumenten, werd gehouden op de avond dat de latere Europees kampioen voetbal, Griekenland, tegen Frankrijk speelde (voor de liefhebbers: 0-1 winst voor de Grieken, doelpuntenmaker Charisteas). De belangstelling was er echter niet minder om. Na een korte inleidende presentatie over nachtvlinders konden bij twee lakens nachtvlinders worden bekeken. Maar liefst 3 pijlstaartvlinders waren die avond vertegenwoordigd: avondrood (*Deilephila elpenor*), pauwoogpijlstaart (*Smerinthus ocellata*) en ligusterpijlstaart (*Sphinx ligustri*). Het eikenblad (deze keer de vlinder zelf) en tweekleurige uil (*Hecatera bicolorata*) waren de échte juweeltjes van deze avond. *Hecatera bicolorata* is een contrastrijk uiltje waarvan de rupsen zich met streepzaad (*Crepis*) voeden. Hoewel het beestje door het hele land kan worden waargenomen, is het nergens een gewone verschijning.

Nadat de excursiegangers waren vertrokken werden de lampen al gauw gedoofd, waarna Henk en ik huiswaarts keerden. Het was een mooie vangavond geweest, maar niet bijzonder voor de maand juni was onze gedachte. In gedachten waren we al bij de volgende dag, wetende dat het Bargerveen (waar de landelijke excursie van sectie Ter Haar plaatsvond) op ons wachtte om bemonsterd te worden. En misschien ook wel bij het Nederlands elftal dat diezelfde avond na een zenuwslopende strafschoppenserie Zweden met 4-5 naar huis stuurde.